

TÜRKİYE - PAKİSTAN STRATEJİK DİYALOĞU

“Düşünce Diplomasisi:
Yeni Dünya Yeni Ufuklar”

TÜRKİYE - PAKİSTAN STRATEJİK DİYALOĞU

VİZYON BELGESİ (TASLAK)

Türkiye - Pakistan Stratejik Diyalogu

“Düşünce Diplomasisi: Yeni Dünya Yeni Ufuklar”

(Türkiye - Pakistan)

Dünyadaki temel trendlere bakıldığında “toprak ve makineyi” takiben “bilgi ve bilgiye dayalı ürünler” temelli yeni ekonomi çağında küresel rekabet “mikro-milliyetçilik”, “entegrasyon” ve “öngörülemezlik” üzerinden gelişmekte, hayatın ve devletin yeni doğasını belirleyen meydan okumaların; “kaynak ve paylaşım krizi”, “üretim-tüketim-büyüme” formülünün sürdürülemezliği, Çin kaldıracı ile “orta sınıfın tasfiyesi”, “enerji, su ve gıda güvensizliği”, hayatın her alanında “4. boyuta geçiş”, “işgücünde insan kaynağının tasfiyesi”, değişen devlet doğası ve beklenti yönetimi temelinde “sert güçten yumuşak ve akıllı güce geçiş” olduğu temel referanslar olarak şekillenmektedir.

Tüm bu temel parametreler içerisinde, teknolojideki dönüşümler; yapay zeka, sanal/artırılmış gerçeklik ve mobilite merkezli gelişerek tüm insan hayatını ve doğasını değiştirmeye adaydır. “Endüstri 4,0” ve “Toplum 5,0” kavramlarının dünyanın dönüşümünü endüstri ve toplum boyutları ile yönetmek açısından önemli başlıklar olduğu aşikârdır. Bir diğer etken de Çin’in dünya sahnesinde her geçen gün etkinleşmeye başlamasıyla oluşturduğu türbülanstır. Yeni İpek Yolu projesi “Kuşak ve Yol”; hem karadan hem denizden yüzde fazla ülkeyi ilgilendiren bir küresel entegrasyon projesi olarak şekillenmekte, iktisadi pastanın dağılımını kalıcı olarak değiştirmektedir. Orta sınıfı olmayan ülkelerde, otoriter rejimler ya da kaos, iki seçenek olarak önümüzde durmaktadır. Bölgesel ve küresel güvenlik anlamındaki iş bölümünün nasıl yapılacağı ve bedellerinin nasıl paylaşılacağı da önümüzdeki dönemin tartışma konuları olmaya adaydır.

Güvenlik üzerinden yeni ittifakların gelişmesi ise başat ülkelerin aldıkları risklerden ve inisiyatiflerden okunabilmektedir. Mülkiyet ve güç kavramlarının niteliği ile iş modeli tarihsel olarak değişmektedir. “Başarıda Başarısızlık” sendromu yaşayan AB’nin geleceğini; Brexit sonrası Batı’da yeniden canlanan kamplaşmanın sonuçları belirleyecektir. Tüm bu gelişmelerle birlikte, “Güvenliğin Ekosistemi”, hukukuyla birlikte değişmektedir. “Güvenlik - Demokrasi” ikilemini bundan sonra çok daha fazla yaşanacaktır. Çünkü orta sınıfı eriyen ve güvenlik eksenini sofistike bir zemine kayan ülkelerde demokrasinin yaşatılması zordur. “Güvenlik bize otoriter rejimler mi getirecek” sorusunun daha fazla tartışılması gerekmektedir.

Türkiye; 84 milyonluk nüfusu, gelişerek büyüyen ekonomisi ve Afro-Avrasya ana kıtası ortasındaki jeostratejik konumu ile öne çıkmaktadır. Avrupa, Karadeniz, Kafkaslar, Asya, Orta Doğu ve Afrika ülkeleri ile arasındaki tarihî, siyasi ve kültürel bağları, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası alanda yükselen aktivitesi, NATO, AGIT ve CICA gibi örgütlerin önemli üyelerinden olması ve son dönemde geliştirdiği aktif dış politikası ile küresel platformda önemi gittikçe artan bir aktör hâline gelmiştir.

TÜRKİYE - PAKİSTAN STRATEJİK DİYALOĞU

Pakistan ise 220 milyona yakın nüfusu ve Orta Asya'yı Hint Okyanusu'na bağlayan coğrafyadaki stratejik konumu ile dünyanın dikkatini üzerine çekmektedir. Birleşmiş Milletler (UN), İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT), Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (ECO), D-8, İngiliz Uluslar Topluluğu (Commonwealth), Güney Asya Bölgesel İşbirliği Teşkilatı (SAARC), Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) gibi pek çok bölgesel ve uluslararası örgütün üyesi olan Pakistan 21. yüzyılın bölgesel güç adaylarından biridir ve yakın gelecekte de önemini artarak devam edeceği öngörülmektedir.

Türkiye ile Pakistan arasındaki ilişkiler tarihten güç almaktadır. Alt kıta Müslümanlarının Türkiye'nin Kurtuluş Savaşı'na verdiği destek zihinlerde ayrı bir yer tutmaktadır. İkili siyasi, ekonomik, ticari ve kültürel ilişkilerin yanı sıra bölgesel ve uluslararası konular iki ülke ilişkilerinde sürekli gündemde olan ve ele alınan konulardır. Pakistan'ın kuruluşunun ardından, iki ülke yüksek düzeyli sık ziyaretlerle dostluk ilişkilerini geliştirirken, en zor zamanlarında da birbirlerine destek olmayı sürdürmüşlerdir. İki ülke arasında her alanda iyi düzeyde süregelen ikili ilişkilerin uluslararası platformlara yansması da son derece olumludur. Türkiye ve Pakistan uluslararası platformlarda birbirlerinin destekleyicisi konumundadırlar. Türkiye, "Demokratik Pakistan'ın Dostları Grubu" (DPDG) gibi çok taraflı süreçlerde aktif ve yapıcı bir tutum izlerken, Türkiye-Pakistan-Afganistan Üçlü Zirve süreci ve Afganistan odaklı toplantılarıyla Pakistan'ın içinde bulunduğu bölgenin barış ve istikrarına katkı sağlamayı öncelik olarak değerlendirmektedir. Pakistan da ülkemizi yakından ilgilendiren uluslararası konularda Türkiye'ye müzahir bir yaklaşım sergilemektedir. İlişkilerdeki bu yakınlık üst düzey ziyaretlere de yansımaktadır.

Türkiye ile Pakistan arasındaki dostane ilişkilere rağmen, ticaret hacmi mevcut potansiyeli yansıtmayacak ölçüde dardır ve yıllara göre değişkenlik gösteren bir tablo arz etmektedir. Türkiye - Pakistan ikili ticaretinde, 2019 yılında ticaret hacmi 865,4 milyon dolar, ticaret açığı ise Türkiye lehine 243,8 milyon dolar olmuştur. Türkiye'nin Pakistan'a ihraç ettiği başlıca ürünler; haberleşme-ses, kayıt cihazları, makine/teçhizat ve tekstildir. Pakistan'ın Türkiye'ye ihraç ettiği başlıca ürünler; tekstil hammaddesi ve ürünleri, plastik mamuller ve organik kimyasallardır.

Ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi diğer alanlardaki ilişkilerin derinleşmesi için temel oluşturacaktır. Türk girişimciler için Pakistan'da iletişim/telekomünikasyon, altyapı (limanlar, havalimanları, demiryolları vb.), katma değerli tekstil ve ihracat bazlı sanayi, hizmet sektörü (ulaşım, belediye hizmetleri, iş/ticaret merkezleri, vb.), tarıma dayalı sanayi kolları (agro-food), hidroelektrik/kömüre dayalı enerji üretimi gibi alanlarda yatırım; ahşap demonte mobilya, tarımsal uygulamalar, araç yedek parçaları, klima, buzdolabı, televizyon, pvc boru, tekstil makineleri, yazılım, ayakkabı, turizm gibi alanlarda ise ortaklık imkanları bulunmaktadır. Ekonomik etkileşimin hızlanması için taşımacılık, bankacılık, kota uygulamaları ve tarife dışı engeller gibi konularda ortaya çıkan sorunların giderilmesi gerekmektedir.

Pakistan-Türkiye ilişkilerinin güçlendirilmesi ve geliştirilmesi, bölgedeki diğer ülkeler için cazibe sağlayacağı gibi, Türkiye ile bölge ülkeleri arasındaki ilişkilerin ve kendi aralarındaki ilişkilerin de sürdürülmesinde model/lokomotif rol oynayacaktır.

TÜRKİYE - PAKİSTAN STRATEJİK DİYALOĞU

Her iki ülke kritik öneme sahip uzun vadeli çıkarların sürdürülebilirliği açısından etkili bir stratejik işbirliği geliştirebilir. Bu noktada olaylara daha geniş bir jeopolitik bakış açısı ile bakma ihtiyacı vardır. Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistematığı içerisinde Türkiye - Pakistan ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil, her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapıya doğru yönelmesi gerekir.

İki ülkenin, bölgesel meselelere çözüm bulunması hususunda işbirliği içinde çalışmalarına duyulan ihtiyaç da derinden hissedilmektedir. Afganistan'da birlikte alınabilecek inisiyatifler, bu bağlamda potansiyel alanlardan birisidir. Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistematığı içerisinde Türkiye - Pakistan ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil, her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapıya doğru yönelmesi gerekir. Tarih; iki ülkeye karşılıklı bağımlılığı derinleştirecek stratejik fırsatlar sunmaktadır. Bu bağlamda **Türkiye - Pakistan Stratejik Diyalogu** önemli bir işlev görecektir.

Ana Tema

Düşünce Diplomasisi: Yeni Dünya Yeni Ufuklar

Alt Temalar

Yeni Dengeler Yeni Ekonomi

Türkiye - Pakistan Ekonomik İlişkileri: Fırsatlar ve Engeller

Orta Asya ve Orta Doğu Bölgeleri ve Türkiye - Pakistan

Enerji güvenliği, Enerji Arz Politikaları ve Fırsatlar

Ekonomik İşbirliği

Türkiye - Pakistan Güvenlik, Savunma, Uzay İşbirliği, Çok Boyutlu Güvenlik ve Terörle Mücadele

Ulaşım, Lojistik, Bankacılık

İİT Üyesi Ülkeler İkili ve Çok Taraflı Kapasite İnşası

Kamu Yönetiminde İnovasyon ve Teknoloji Paylaşımı

Akademik ve Kültürel İşbirliği İmkânları

Bölgesel ve Küresel Ortak Perspektifler

Öncelikli Sektörler

Kamu Diplomasisi Eğitim ve Dil

Kültür ve Turizm

İnşaat, Müteahhitlik ve Altyapı

TÜRKİYE - PAKİSTAN STRATEJİK DİYALOĞU

Sağlık ve Sağlık Turizmi

Enerji, Petrokimya ve Yatırımlar

Lojistik, Ulaştırma ve Haberleşme

Bankacılık ve Finans (Stratejik Yatırım Fonu)

Ekonomi ve Ticaret

Medya ve İletişim

Bilim ve Teknoloji

Marka Şehirler ve Çevre

Savunma ve Uzay Sanayii

ÇALIŞMA VE ETKİNLİKLER (TASLAK)

Yöntem

Tümevarım, Katılımcılık ve Ekonomik Derinleşme

Türkiye - Pakistan Akil Kişiler Kurulu Toplantıları/Çalışmaları

Kapasite ve Ekosistem Envanteri Oluşturulması

Araştırma Projeleri ve Raporlarının Hazırlanması

Pro-aktif Politika Önerileri Geliştirilmesi

Yuvarlak Masa Toplantıları/Çalıştayları

Çok Taraflı Çalıştaylar/Çalışmalar

Sektör Çalıştayları/Etkinlikleri

Uygulamalı İnteraktif Modellemeler

Stratejik Raporlar

Sektör çalışmalarının iki ülke karar alıcıları, özel sektörü, medyası ve kamuoyu için stratejik raporlar olarak yayımlanması. Literatür ve hafıza desteği sağlanması.

Medya Konferansları

Diğer Akademik Çalışmalar

Stratejik Rapor, Kitap, Makale, Tez vb. Akademik Çalışmalar